EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.6.2022
COM(2022) 259 final

2022/0175 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel AKV-ELi suursaadikute komitees seoses AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsuse nr 3/2019 (võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed) muutmisega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev komisjoni otsus sisaldab ettepanekut, mis käsitleb nõukogu otsust seisukoha kohta, mille liit võtab AKV-ELi suursaadikute komitees ELi ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma vahel 23. juunil 2000 Cotonous alla kirjutatud koostöölepingu (edaspidi „Cotonou leping“)[1] artikli 95 lõike 4 kohaseid üleminekumeetmeid käsitleva otsuse nr 3/2019 („üleminekumeetmete otsus“)[2] muutmise kohta. Seda otsust muudeti esimest korda AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 2/2020,[3] millega pikendati Cotonou lepingu kohaldamist 30. novembrini 2021. Vastavalt 26. novembri 2021. aasta otsusele nr 3/2021[4] lepiti kokku pikendada lepingut teist korda kuni 30. juunini 2022. Komisjon teeb ettepaneku pikendada Cotonou lepingu kõigi sätete kohaldamist kuni 31. detsembrini 2022 või kuni liidu ja AKV riikide vahelise uue koostöölepingu jõustumiseni või ajutise kohaldamise alguseni, olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Cotonou koostööleping

Cotonou leping on alates 2000. aastast olnud ELi ja 79 AKV riigi suhete raamistik. Leping sõlmiti 20 aastaks, kehtivusega alates 1. märtsist 2000 kuni 29. veebruarini 2020. Seda muudeti 2005. ja 2010. aastal.

17. detsembril 2019 pikendati AKV-ELi suursaadikute komitee otsusega nr 3/2019 Cotonou lepingu kohaldamist kuni 31. detsembrini 2020 või kuni liidu ja AKV riikide vahelise uue koostöölepingu jõustumiseni, olenevalt sellest, mis varem saabub. Seda otsust muudeti esimest korda AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 2/2020,[5] millega pikendati Cotonou lepingu kohaldamist 30. novembrini 2021. Vastavalt 26. novembri 2021. aasta otsusele nr 3/2021[6] lepiti kokku pikendada lepingut teist korda kuni 30. juunini 2022.

Septembris 2018 alustati läbirääkimisi uue AKV-ELi koostöölepingu sõlmimiseks. 15. aprillil 2021 parafeerisid pealäbirääkijad liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) liikmete vahelise uue koostöölepingu teksti. Komisjon saatis hiljem oma ettepaneku nõukogule allkirjastamiseks. Läbirääkimisi taasalustati lepingu õigusliku laadi osas. Õigusliku laadiga seotud muudatusi sisaldava teksti käsitlemine on aga nõukogu AKV töörühma tasandil peatatud. Nüüdseks on selge, et ELi

---

1 Nõukogu 19. detsembri 2002. aasta otsus, mis käsitleb koostöölepingu sõlmimist ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ja teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, mis allkirjastati 23. juunil 2000. aastal Cotonous (ELT L 65, 8.3.2003, lk 27).

2 AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsus nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed [2020/2].

3 AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsus nr 2/2020, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed.

4 AKV-ELi suursaadikute komitee 26. novembri 2021. aasta otsus nr 3/2021, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed.

5 AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsus nr 2/2020, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed.

6 AKV-ELi suursaadikute komitee 26. novembri 2021. aasta otsus nr 3/2021, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed.

Nõukogu tasandil toimuvate aruteludega ei jõuta uue lepingu osas piisavalt vara lõpule, et seda oleks võimalik hakata kohaldama alates Cotonou lepingu kohaldamise praegusest lõppkuupäevast 30. juunil 2022. Selles olukorras jääks ELi-AKV suhetes vaakum, mille tekkimine tuleb ära hoida.

2.2. AKV-ELi ministrite nõukogu

AKV-ELi ministrite nõukogu on Cotonou lepingus (artikkel 15) sätestatud ministrite tasandi organ. Sinna kuuluvad ühelt poolt Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni liikmed ning teiselt poolt üks liige iga AKV riigi valitsusest. Lisaks muudele ülesannetele võtab ministrite nõukogu vastu Cotonou lepingu rakendamiseks ja täitmiseks vajalikud otsused. Ministrite nõukogu teeb oma otsused lepinguosaliste ühisel kokkuleppel. Otsused saavad kehtivaks üksnes siis, kui kohal on i) pooled Euroopa Liidu Nõukogu liikmetest (st 14 ELi liikmesriikide ministrit), ii) üks komisjoni liige ja iii) kaks kolmandikku AKV riikide valitsusi esindavatest liikmetest (st valitsuse liikmed 55-st AKV riigist).

2.3. Üleminekumeetmed

Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 teises lõigus on öeldud järgmist: „Ministrite nõukogu võtab kõik üleminekumeetmed, mida võib vaja minna uue lepingu jõustumiseni“. Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 teise lõigu kohaselt võib kohaldada üleminekumeetmeid, et pikendada Cotonou lepingu kohaldatavust tervikuna või osaliselt kuni uue lepingu kohaldamise alguskuupäevani (ajutine kohaldamine või jõustumine). Selleks et säilitada AKV riikidega õiguslik, poliitiline ja institutsionaalne järjepidevus ja arvestades, et uue lepingu kohaldamiseni enne praeguse õigusraamistiku kehtivuse lõppemist ei jõuta, on vastuvõetud üleminekumeetmeid vaja pikendada, et jätkata praeguse lepingu kohaldamist.

2.4. Üleminekumeetmete muutmine AKV-ELi suursaadikute komitees

Cotonou lepingu artikli 95 lõike 4 kohaselt teeb üleminekumeetmete otsuse AKV-ELi ministrite nõukogu. Siiski võib ministrite nõukogu Cotonou lepingu artikli 15 lõike 4 kohaselt anda oma volitused edasi suursaadikute komiteele. Selleks delegeeris ministrite nõukogu üleminekumeetmete vastuvõtmise otsuse volitused 23. mail 2019 suursaadikute komiteele[7]. Cotonou lepingu artikli 16 lõike 2 kohaselt võib suursaadikute komitee võtta ministrite nõukogu poolt talle antud volituste piires vastu lepinguosalistele siduvaid otsuseid või neid muuta.

Suursaadikute komitee töökorra[8] artikli 1 kohaselt tuleb komitee kokku korrapäraselt, eelkõige ministrite nõukogu istungi ettevalmistamiseks, ja siis, kui see osutub lepinguosalise taotlusel vajalikuks. Tänu sellele paindlikkusele saab suursaadikute komitee tagada, et üleminekumeetmeid käsitleva otsuse muudatus tehakse õigeaegselt ja mitte hiljem kui 2022. aasta juuni keskpaigas.

Seetõttu peab AKV-ELi suursaadikute komitee võtma oma koosolekul vastu üleminekumeetmete otsuse muudatuse („kavandatav õigusakt“). Kavandatava akti eesmärk on pikendada Cotonou lepingu kõigi sätete kohaldamist kuni 31. detsembrini 2022 või kuni liidu ja AKV riikide vahelise uue koostöölepingu jõustumiseni või ajutise kohaldamise alguseni, olenevalt sellest, mis varem saabub.

---

[7] AKV-ELi ministrite nõukogu 23. mai 2019. aasta otsus nr 1/2019 AKV-ELi suursaadikute komiteele AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohaste üleminekumeetmete vastuvõtmise otsuse tegemise volituste delegeerimise kohta [2019/920] (ELT L 146, 5.6.2019, lk 114).

[8] AKV-ELi ministrite nõukogu 8. märtsi 2005. aasta otsus nr 3/2005 AKV–EÜ suursaadikute komitee töökorra vastuvõtmise kohta (ELT L 95, 14.4.2005, lk 51).

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Komisjon teeb ettepaneku muuta praegust otsust Cotonou lepingu üleminekumeetme kohta, et pikendada Cotonou lepingu kohaldamist kuni 31. detsembrini 2022, välja arvatud juhul, kui enne nimetatud kuupäeva jõustub uus leping või seda hakatakse ajutiselt kohaldama.

Eespool öeldut silmas pidades tuleb kavandatav liidu seisukoht AKV-ELi suursaadikute komitee istungil vastu võtta.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.4. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 on ette nähtud otsused, millega kehtestatakse „lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Selle mõiste alla kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[9].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

23. juunil 2000 Cotonous alla kirjutatud AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 teise lõigu kohaselt võib kohaldada üleminekumeetmeid, et pikendada Cotonou lepingu kohaldatavust tervikuna või osaliselt kuni uue lepingu kohaldamise alguskuupäevani (ajutine kohaldamine või jõustumine pärast seda, kui kõik lepinguosalised on selle ratifitseerinud). Eelkõige – „Ministrite nõukogu võtab kõik üleminekumeetmed, mida võib vaja minna uue lepingu jõustumiseni“.

Seega on selge, et akt, mille AKV-ELi suursaadikute komitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kooskõlas lepingu artiklitega 15 ja 16 on kavandatav suursaadikute komitee otsus rahvusvahelise õiguse raames siduv.

Suursaadikute komitee on Cotonou lepingu artikli 16 alusel loodud organ.

Euroopa Liit on koos oma liikmesriikidega Cotonou lepingu osaline ja seega on suursaadikute komitee kavandatav otsus tema jaoks siduv.

Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava õigusakti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

[9] Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs*. nõukogu: C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud Cotonou lepingu kui terviku toimimisega, eelkõige selle kohaldamisaja pikendamisega, mille tulemusel kehtivuse lõppkuupäev lükkub edasi. Seega tuleb nõukogu otsuse materiaalõigusliku aluse kindlaksmääramisel lähtuda Cotonou lepingust kui tervikust[10].

Cotonou leping sõlmiti assotsieerimislepinguna ja see põhineb seega Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklil 310, mis on samaväärne ELi toimimise lepingu artikliga 217. Seepärast on kavandatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 217.

4.3. Kokkuvõte

Kavandatava akti peamine eesmärk ja sisu on seotud Cotonou lepingu kui terviku toimimisega, eelkõige selle kohaldamisaja pikendamisega, mille tulemusel kehtivuse lõppkuupäev lükkub edasi. Seega tuleb nõukogu otsuse materiaalõigusliku aluse kindlaksmääramisel lähtuda Cotonou lepingust kui tervikust[11].

Cotonou leping sõlmiti assotsieerimislepinguna ja see põhineb seega Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklil 310, mis on samaväärne ELi toimimise lepingu artikliga 217. Seepärast on kavandatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikkel 217.

[10] Vt eelkõige otsus kohtuasjas *C-244/17: komisjon vs. nõukogu* („Kasahstan“), [ECLI:EU:C:2018:662], punkt 40, ja osutatud kohtupraktika.

[11] Vt eelkõige otsus kohtuasjas *C-244/17: komisjon vs. nõukogu* („Kasahstan“), [ECLI:EU:C:2018:662], punkt 40, ja osutatud kohtupraktika.

2022/0175 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel AKV-ELi suursaadikute komitees seoses AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsuse nr 3/2019 (võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed) muutmisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 217 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna („AKV“) riikide rühma liikmete ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vaheline koostööleping („AKV-ELi koostööleping“)[12] kirjutati alla 23. juunil 2000 Cotonous. AKV-ELi koostööleping jõustus 1. aprillil 2003 ja seda kohaldatakse kuni 30. juunini 2022 vastavalt AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsusele nr 3/2019 (võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed) (edaspidi „üleminekumeetmete otsus“),[13] mida on muudetud AKV-ELi suursaadikute komitee 26. novembri 2021. aasta otsusega nr 3/2021, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed.

(2) Septembris 2018 alustati kooskõlas AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 esimese lõiguga läbirääkimisi uue AKV-ELi koostöölepingu sõlmimiseks. Uus leping ei ole praeguse AKV-ELi koostöölepingu aegumise kuupäevaks veel kohaldamisvalmis. Seetõttu peetakse vajalikuks muuta üleminekumeetmete otsust nr 3/2019, et pikendada praeguse AKV-ELi koostöölepingu sätete kohaldamist.

(3) AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 teise lõigu kohaselt võib ministrite nõukogu vastu võtta üleminekumeetmed, mida võib vaja minna uue lepingu jõustumiseni.

(4) Cotonou lepingu artikli 15 lõike 4 kohaselt delegeeris AKV-ELi ministrite nõukogu üleminekumeetmete vastuvõtmise volitused 23. mail 2019 AKV-ELi suursaadikute komiteele. AKV-ELi suursaadikute komiteel on kavas korraline koosolek, kus ta teeb otsuse muuta AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohaseid üleminekumeetmeid.

---

[12] Lepingut (ELT L 317, 15.12.2000, lk 3) on muudetud 25. juunil 2005 Luxembourgis alla kirjutatud lepinguga (ELT L 209, 11.8.2005, lk 27) ja 22. juunil 2010 Ouagadougous alla kirjutatud lepinguga (ELT L 287, 4.11.2010, lk 3).

[13] AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsus nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed [2020/2].

(5) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel AKV-ELi suursaadikute komitees võetav seisukoht, kuna kavandatav akt on liidule siduv.

(6) AKV-ELi koostöölepingu sätteid kohaldatakse eesmärgiga säilitada ühelt poolt liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt AKV riikide vaheliste suhete järjepidevus. Seega ei ole muudetud üleminekumeetmed ette nähtud AKV-ELi koostöölepingu muutmiseks, nagu on sätestatud selle artikli 95 lõikes 3,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

AKV-ELi suursaadikute komitees AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohaselt liidu nimel võetav seisukoht on muuta otsust nr 3/2019 üleminekumeetmete kohta, et pikendada AKV-ELi koostöölepingu kõigi sätete kohaldamist kuni 31. detsembrini 2022, või kuni liidu ja AKV riikide vahelise uue koostöölepingu jõustumiseni või ajutise kohaldamise alguseni, olenevalt sellest, mis varem saabub.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja